

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-50/22 - 1

Asia C-50/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

25.1.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Cour d'appel de Paris (Pariisin ylioikeus, Ranska)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

16.12.2021

Kantaja:

SOGEFINANCEMENT

Vastaajat:

RW

UV

[--]

COUR D'APPEL DE PARIS (Pariisin ylioikeus, Ranska)

Keskus 4 – jaosto 9 – A

**16.12.2021 TEHTY VÄLIPÄÄTÖS, JOLLA ESITETÄÄN
ENNAKKORATKAISUPYYNTÖ**

EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIMELLE

[--]

VALITTAJA

FI

SOGEFINANCEMENT-yhtiö, joka on société par actions simplifiée -muotoinen yhtiö (yksinkertaistettu osakeyhtiö), laillisten edustajiensa edustamana, joiden kotipaikka on mainittu kotipaikka.

[– –]
92724 NANTERRE CEDEX

[– –]

VASTAAJINA

RW

[– –]
93160 NOISY LE GRAND

[– –]

UV

[– –]
93160 NOISY LE GRAND

[– –] [muotoseikkoja]

TOSISEIKAT, MENETTELY JA ASIANOSAISTEN VAATIMUKSET

Sogefinancement-yhtiö myönsi 5.11.2011 RW:lle ja UV:lle vakuudetta 15 362,90 euron suuruisen henkilökohtaisen luoton, joka oli maksettava takaisin 84 kuukausierässä, joiden suuruus oli 430,85 euroa, jolloin luoton keskimääräinen kiinteä vuosikorko oli 7,60 prosenttia.

Osapuolet sopivat 20.10.2015 15 362,90 euron suuruisen velan uudelleenjärjestelystä siten, että se oli maksettava takaisin 83 kuukausierässä, joiden suuruus oli 258,54 euroa, 15.12.2015 alkaen.

Tribunal d'instance du Raincy (Raincyn vähäisten riita-asioiden tuomioistuin, Ranska), jossa Sogefinancement-yhtiö nosti kanteen, jolla se vaati ensisijaisesti, että RW ja UV velvoitetaan suorittamaan jäljellä oleva määrä, antoi 25.1.2018 kontradiktorisessa menettelyssä annetun tuomion, jossa se:

- totesi, että velkomiskanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset,
- totesi 5.11.2011 osapuolten tekemän sopimuksen pätemättömäksi,

- jätti soveltamatta siviililain (code civil) 1231-6 §:ää ja rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan lain (code monétaire et financier) L. 313-3 §:ää,
- velvoitti RW:n ja UV:n maksamaan Sogefinancement-yhtiölle yhteensä 1 309,65 euroa luottosopimuksen perusteella ja määräsi, ettei määrästä kerry korkoa,
- viittasi kuluttajansuojalain (code de la consommation) L. 311-48 §:ään (nykyään L. 341-8 §) ja määräsi, että RW:n ja UV:n maksettavaksi tulevasta määrästä vähennetään luotonantajan perimille koroille laskettavien lakisääteisten korkojen määrä,
- määräsi, että RW:n ja UV:n on maksettava velkansa kuutena 200 euron suuruisena kuukausieränä ja viimeisenä kuukausieränä, jonka suuruus vastaa jäljellä olevan velan määrää, ja jos RW ja UV laiminlyövät nämä maksut, heidän koko jäljellä oleva velkansa erääntyy välittömästi,
- hylkäsi Sogefinancement-yhtiön vaatimukset muilta osin.

Todettuaan, että kanne täytti tutkittavaksi ottamisen edellytykset, tribunal d'instance du Raincy otti viran puolesta tarkasteltavaksi kysymyksen siitä, oliko kuluttajansuojalain L. 312-25 §:ää rikottu, ja katsoi, että kun varat oli siirretty luotonottajille alle seitsemän päivää lainatarjouksen hyväksymisen jälkeen, sopimuksen oli katsottava olevan pätemätön siviililain 6 §:n nojalla.

Sogefinancement-yhtiö valitti tuomiosta 24.5.2018 päivätyllä ilmoituksella.

Valittaja vaatii 8.2.2021 toimittamissaan viimeisissä lausumissaan, että cour d'appel de Paris

- kumoaa valituksenalaisen tuomion kaikki määräykset kokonaan tai osittain,
- hylkää RW:n ja UV:n vaatimukset,
- toteaa, että kysymystä sopimuksen pätemättömyydestä ei voitu tutkia, tai toissijaisesti toteaa, että sopimus ei ole pätemätön,
- jättää tutkimatta luotonottajien vaatimuksen, jonka mukaan Sogefinancement on menettänyt oikeutensa sopimusperusteisiin korkoihin; tai hylkää vaatimuksen,
- toteaa, että luotto on todettu ennaikaisesti erääntyneeksi, tai toissijaisesti purkaa luottosopimuksen,
- velvoittaa RW:n ja UV:n maksamaan Sogefinancement-yhtiölle yhteisvastuullisesti 13 974,41 euroa lisättynä sopimuksen mukaisella 7,60 prosentin vuosikorolla 31.7.2018 alkaen, 30.7.2018 jälkeen suoritettujen maksujen osalta rahana tai pätevilla kuiteilla osoitettuna,

- toissijaisesti siinä tapauksessa, että sopimus on pätemätön, velvoittaa RW:n ja UV:n yhteisvastuullisesti maksamaan Sogefinancement-yhtiölle 28 000 euroa luottona annetun pääoman palautuksena lisättyinä lakisääteisillä koroilla ja määrää, että heidän on edelleenkin maksettava 517,40 euroa lisättyinä lakisääteisillä koroilla,
- toissijaisesti, jos oikeus sopimuksen mukaiseen korkoon on menetetty, velvoittaa RW:n ja UV:n yhteisvastuullisesti maksamaan Sogefinancement-yhtiölle 2 504,36 euroa lisättyinä lakisääteisillä koroilla 6.3.2017 alkaen.
- hylkää RW:n ja UV:n lisäämää koskevan vaatimuksen tai toissijaisesti määrää, että jos yksikin maksu viivästyy, koko velka erääntyy välittömästi
- velvoittaa RW:n ja UV:n maksamaan Sogefinancement-yhtiölle 1 000 euroa siviiliprosessilain (code de procédure civile) 700 §:n nojalla.

Valittaja vetoaa kuluttajansuojalain L. 311-14 ja R. 632-1 §:ssä säädettyyn, sellaisina kuin niitä sovelletaan tässä asiassa, ja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voinut viran puolesta todeta sopimusta pätemättömäksi, koska vain kuluttaja voi vedota pakottavaan (ordre public) suojanormiin; valittaja väittää, että kyseinen tuomioistuin on ylittänyt toimivaltansa. Valittaja väittää, että sopimuksen pätemättömyyttä ei voida tutkia kauppakoodeksin (code de commerce) L. 110-4 §:n mukaisen viisivuotisen vanhentumisajan jälkeen.

Valittaja toteaa lisäksi, että se noudatti seitsemän päivän määräaikaan varojen vapauttamiselle, ja väittää, että tribunal d'instance du Raincy on sekoittanut toisiinsa valittajan sisäisen menettelyn, jossa varat ”vapautetaan”, ja varojen tosiasiallisen maksamisen luotonottajille; valittaja huomauttaa, että luotonottajat eivät ole esittäneet todisteita päivämäärästä, jona he ovat saaneet varat käyttöönsä.

Valittaja esittää yksityiskohtaisesti erät, joista sen velka muodostuu.

Lopuksi valittaja väittää, että RW:n ja UV:n vaatimus, jonka mukaan oikeus sopimuksen mukaisiin korkoihin on menetetty, on esitetty myöhässä.

RW ja UV vaativat 29.10.2018, että cour d'appel de Paris

- pysyttää valituksenalaisen tuomion kokonaisuudessaan paitsi siltä osin kuin tuomiossa katsotaan, että Sogefinancement-yhtiön saatava muodostuu 1 309,65 euron suuruisesta pääomasta,
- velvoittaa heidät maksamaan valittajayhtiölle yhteisvastuullisesti 517,40 euroa velan pääomana lisättyinä lakisääteisillä koroilla, joita kertyy cour d'appel de Paris'n tuomion tiedoksiantopäivästä lukien,

- toissijaisesti määrää, että Sogefinancement-yhtiö on menettänyt oikeutensa sopimuksen mukaisiin korkoihin, ja myöntää RW:lle ja UV:lle mahdollisimman pitkät maksuajat velan suorittamiselle,
- hylkää Sogefinancement-yhtiön vaatimukset ja velvoittaa sen maksamaan RW:lle ja UV:lle 2 000 euroa siviiliprosessilain 700 §:n perusteella.

Vastaajat väittävät, että koska sovellettavat säännökset ovat pakottavia suojanormeja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut ottaa viran puolesta huomioon, että sopimus on pätemätön kuluttajansuojalain L. 141-4 §:n nojalla. RW ja UV viittaavat siviililain 2224 §:ään ja väittävät myös, että pätemättömyysvaatimukseen sovellettava viisivuotinen vanhentumisaika ei ala kulua sopimuksen allekirjoittamispäivästä vaan siitä päivästä, jona oikeudenhaltija on saanut tiedon tai sen olisi pitänyt saada tietoonsa tosiseikat, joiden perusteella hän voi nostaa kanteen, eli tässä tapauksessa ensimmäisessä oikeusasteessa pidetyssä istunnossa.

Vastaajat väittävät, että valittaja ei noudattanut kuluttajansuojalain L. 311-14 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan käsiteltävässä asiassa, säädettyä seitsemän päivän määräaika, jonka jälkeen varat voidaan vapauttaa, ja he ihmettelevät sitä, ettei pankki ole esittänyt todisteita siitä, minä päivänä lainapääoma on siirretty vastaajien tilille.

Vastaajat väittävät, että korkojen poistaminen on perusteltua siviililain 1343-5 §:n nojalla ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt virheen laskiessaan heidän maksettavakseen jäävän summan.

He väittävät, että heidän taloudellinen tilanteensa on hyvin epävarma.

[– –] [Menettelyyn liittyviä seikkoja]

Saatuun asianosaisten huomautukset ja ministère publicin (yleistä etua valvova tuomioistuinvirkamies) lausunnon cour d'appel de Paris pyysi 1.7.2021 antamallaan välipäätöksellä Cour de cassationia (ylin tuomioistuin, Ranska) antamaan lausunnon seuraavista kahdesta kysymyksestä:

- kun otetaan huomioon kuluttajansuojalain L. 141-4 §, josta on tullut kyseisen lain R. 632-1 §, siviililain 6 §, kauppakoodeksin L. 110-4 § ja se, miten Euroopan unionin tuomioistuin on tulkinnut 23.4.2008 annettua direktiiviä 2008/48/EY siltä osin kuin on kyse tuomioistuimen tehtävistä varmistettaessa, että pakottavia (ordre public) unionin talousjärjestelmää koskevia säännöksiä noudatetaan, voiko tuomioistuin todeta viran puolesta, että kulutusluottosopimus on pätemätön, erityisesti kuluttajansuojalain L. 312-25 §:n nojalla, kun viisivuotinen määräaika sille, että asianosainen voi vedota sopimuksen pätemättömyyteen, on päättynyt?
- kun otetaan huomioon kuluttajansuojalain L. 141-4 §, josta on tullut kyseisen lain R. 632-1 §, siviililain 6 §, kauppakoodeksin L. 110-4 §,

siviiliprosessilain 4 ja 5 § ja se, miten Euroopan unionin tuomioistuin on tulkinnut 23.4.2008 annettua direktiiviä 2008/48/EY siltä osin kuin on kyse tuomioistuimen tehtävistä varmistettaessa, että pakottavia unionin talousjärjestelmää koskevia säännöksiä noudatetaan, voiko tuomioistuin todeta, että kulutusluottosopimus on pätemätön, erityisesti kuluttajansuojalain L. 312-25 §:n nojalla, kun kumpikaan sopimuspuoli ei ole vaatinut sopimuksen toteamista pätemättömäksi?

Cour de cassation antoi 21.10.2021 lausunnon, jossa se katsoi, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen on esitettävä kysymykset Euroopan unionin tuomioistuimelle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla.

Valittaja esitti 30.11.2021 huomautuksia, joissa se toteaa, että kuluttajansuojalain L. 311-17 §:llä, jossa säädetään, että varoja ei voida asettaa saataville ennen seitsemän päivän määräajan päättymistä, on vain välillinen yhteys mainitun direktiivin 14 artiklaan, ja ehdottaa, että asiassa esitetään kaksi ennakkoratkaisukysymystä, joissa viitataan oikeusvarmuuden periaatteeseen ja jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteeseen.

Vastaajat ilmoittivat 10.11.2021, ettei heillä ollut huomautettavaa mahdollisesta ennakkoratkaisupyynnöstä.

[– –]

VÄLIPÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

On selvää, että asiassa sovelletaan kuluttajansuojalain L. 311-1 §:ää ja sitä seuraavia pykäläitä, jotka on lisätty lakiin 1.7.2010 annetulla lailla nro 2010-737, jolla [23].4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä (nykyisin saman lain L. 312-1 § ja sitä seuraavat pykälät).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut viran puolesta, että riidanalainen luottosopimus on pätemätön sillä perusteella, että varat luovutettiin luotonottajille ennen sopimuksen peruuttamiselle asetetun määräajan päättymistä vastoin kuluttajansuojalain entisessä L. 311-14 §:ssä (nykyään kyseisen lain L. 312-25 §) säädettyä.

Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ylittänyt toimivaltansa, koska valittajan mukaan vain sopimuspuoli voi vedota siihen, että sopimus on pätemätön mainitun säännöksen perusteella, joka on yksi pakottavista suojanormeista; se huomauttaa, että sopimuksen pätemättömyys on suhteellista ja että kuluttajalla on mahdollisuus hyväksyä sopimus, joka olisi kyseisen säännöksen perusteella pätemätön; se korostaa, että luotonottajat osallistuivat asian käsittelyyn tribunal d'instance du Raincyssä eivätkä siellä vaatineet sopimuksen toteamista pätemättömäksi tai väittäneet, että asiassa oli rikottu kuluttajansuojalain L. 312-25 §:ää.

Valittaja väittää lisäksi, että tribunal d'instance du Raincy ei voinut viran puolesta ottaa huomioon perustetta, joka voi johtaa sopimuksen toteamiseen pätemättömäksi, kun määräaika sille, että varsinaiset luotonottajat voivat vaatia sopimuksen toteamista pätemättömäksi, oli päättynyt.

Cour d'appel de Paris'n menettelyssä vastaajat viittaavat valituksenalaisen tuomion perusteluihin ja vaativat tuomion pysyttämistä. Vastaajat väittävät, että vaikka he eivät olleetkaan vaatineet sopimuksen toteamista pätemättömäksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on pätevällä tavalla ottanut viran puolesta huomioon kysymyksen pakottavan suojanormin soveltamisesta, ja tästä kysymyksestä on käyty kontradiktorinen keskustelu.

Vastaajat viittaavat siviililain 1179 ja 1180 §:ään ja väittävät, että kulutusluottosopimukseen sovellettavien pakottavien suojanormien rikkominen merkitsee, että sopimus on ehdottomasti pätemätön, mihin voivat vedota sekä sopimuspuolet että ministère public, ja että pätemättömyysvaatimuksen esittämiseen sovellettava vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä lukien, jona pätemättömyyteen vetoava osapuoli tai viranomainen on saanut sääntöjenvastaisuuden tietoonsa, eli tässä tapauksessa tribunal d'instance du Raincyyn sovellettava vanhentumisaika on alkanut kulua siitä päivästä lukien, kun kanne nostettiin tai jona istunto pidettiin.

***

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY on saatettu osaksi Ranskan lainsäädäntöä 1.7.2010 annetulla lailla nro 2010-737; Ranskan tuomioistuimet soveltavat kyseistä direktiiviä suoraan.

Kyseisen direktiivin 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kuluttajalla on neljätoista kalenteripäivää aikaa peruuttaa luottosopimus esittämättä perusteluja. Peruuttamisen määräaika alkaa:

a) joko päivästä, jona luottosopimus tehdään; tai b) päivästä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja tiedot 10 artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on tämän alakohdan a alakohdassa tarkoitettua päivää myöhäisempi. – –

7. Tällä artiklalla ei rajoiteta sellaisen määräajan, jonka kuluessa sopimuksen toteuttaminen ei voi alkaa, vahvistamista koskevien kansallisten säännösten soveltamista.”

Direktiivin 22 artiklan [2 kohdassa] säädetään seuraavaa: *”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kuluttajat eivät voi sitovasti luopua heille tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavien tai tätä direktiiviä vastaavien kansallisten säännösten nojalla kuuluvista oikeuksista”.*

Direktiivin 23 artiklassa säädetään seuraavaa: ”jäsenvaltioiden on annettava säännökset tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

Kuluttajansuojalain L. 311-14 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan tässä asiassa (nykyään L. 312-25 §), säädettiin seuraavaa: ”Kun luotonottaja on hyväksynyt sopimuksen, luotonantaja ei saa seitsemään päivään suorittaa luotonottajalle tai luotonottajaa varten, eikä luotonottaja luotonantajalle, maksuja missään muodossa tai millään perusteella. Samana aikana luotonottaja ei saa myöskään tehdä mitään kyseiseen sopimukseen liittyviä talletuksia luotonantajalle tai luotonantajaa varten. Jos luotonottaja allekirjoittaa valtuutuksen suoraveloitukseen pankkitililtään, se, onko valtuutus pätevä ja tuleeko se voimaan, riippuu siitä, onko luottosopimus pätevä ja tuleeko se voimaan.”

On huomattava, että tämä säännös kuuluu edellä mainitun 14 artiklan 7 kohdan soveltamisalaan.

Ranskan oikeudessa katsotaan, että lainapääoman maksaminen luotonottajalle ennen kyseisen seitsemänpäiväisen määräajan päättymistä merkitsee, että sopimus on pätemätön siviililain 6 §:n nojalla, jossa säädetään, että yleiseen järjestykseen (ordre public) ja hyvään tapaan liittyvistä laeista ei voida poiketa sopimuksella. Sopimuksen toteamisesta pätemättömäksi seuraa, että luotonottajan on maksettava lainattu pääoma takaisin.

***

Kuluttajansuojalain L. 141-4 §:ssä, josta on tullut R. 632-1 §, säädettiin seuraavaa: ”Tuomioistuimien voi viran puolesta ottaa huomioon kaikki tämän lain säännökset sitä sovellettaessa syntyneissä riita-asioissa. Se jättää asianosaisten huomautukset kuultuaan viran puolesta soveltamatta ehtoa, jonka kohtuuttomuus ilmenee keskustelussa esiin tuoduista seikoista.”

Kuluttajansuojalain L. 311-52 §:ssä säädetään seuraavaa: ”Jos luotonottaja laiminlyö maksun suorittamisen, luotonantajan on nostettava velkomiskanne kahden vuoden kuluessa kanteen perusteena olevasta tapahtumasta; määräaika on preklusiivinen.”

Kauppakoodeksin L. 110-4 §:ssä säädetään seuraavaa: ”Velvoitteet, jotka ovat syntyneet elinkeinonharjoittajien välillä tai elinkeinonharjoittajan ja muun kuin elinkeinonharjoittajan välillä liiketoimen yhteydessä, vanhentuvat viidessä vuodessa, jos niihin ei sovelleta lyhyempiä erityisiä vanhentumisaikoja.”

Siviililain 2224 §:ssä säädetään seuraavaa: ”Velvoiteoikeudelliset ja esineoikeudelliset kanteet vanhentuvat viidessä vuodessa siitä päivästä, jona oikeuden haltija on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt saada tietää tosiseikoista, joiden perusteella hän voi vedota oikeuteensa”.

Kuluttajien kanteisiin – mukaan lukien sopimuksen pätemättömäksi toteamista koskevat kanteet – samoin kuin kuluttajien vastaajina esittämiin sopimuksen pätemättömäksi toteamista koskeviin vaatimuksiin sovelletaan sekä kauppakoodeksin 110-4 §:n että siviililain 2224 §:n mukaisesti viiden vuoden vanhentumisaikaa, joka alkaa kuluu sopimuksen tekopäivästä. Nämä vanhentumissäännöt eivät sitä vastoin estä kuluttajaa vetoamasta kaikissa olosuhteissa velkomiskannetta vastaan asiaperusteeseen, jonka menestyminen johtaisi luotonantajan vaatimuksen hylkäämiseen osittain tai kokonaan, ilman, että perusteella olisi muita kuluttajaa hyödyttäviä seurauksia.

Oikeuskäytännössä on katsottu, että asianmukaisten määräaikojen eli vanhentumisaikojen asettaminen oikeudelle nostaa kanne ei tee kuluttajalle annettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi; määräaikojen asettamisen tarkoituksena on estää se, että sopimus voitaisiin riitauttaa milloin tahansa, ja siten sillä otetaan huomioon perustavanlaatuinen oikeusvarmuuden periaate (tuomio 6.10.2009, Asturcom Télécommunications, C-40/08).

Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu myös, että edellä mainitun direktiivin säännöksiin sovellettava tehokkuusperiaate on esteenä sille, että luottosopimuksen pätemättömyyttä koskevan seuraamuksen, johon liittyy velvollisuus palauttaa pääoma, soveltaminen edellyttää sitä, että kuluttajan on kolmen vuoden preklusiivisen määräajan kuluessa vedottava luottosopimuksen pätemättömyyttä koskevaan seuraamukseen (tuomio 5.3.2020, OPR – finances, C-679/18).

Näin ollen asiassa on esitettävä alla muotoiltu ennakkoratkaisukysymys Euroopan unionin tuomioistuimelle.

Lisäksi siviiliprosessilain 4 ja 5 §:ssä säädetään seuraavaa: ”*Oikeudenkäynnin kohde määräytyy asianosaisten vaatimusten mukaan*” ja ”*tuomioistuimen on ratkaistava kaikki vaatimukset ja tuomioistuin voi ottaa kantaa pelkästään esitettyihin vaatimuksiin*”.

Näiden säännösten, joihin sovelletaan jäsenvaltioiden menettelyllistä itsemääräämisoikeutta, mukaisesti tuomioistuimet eivät voi antaa ratkaisua asiasta, jota ei ole vaadittu (*ultra petita*).

Dispositiivinen periaate eli määräämisperiaate, joka on vahvistettu Euroopan unionin oikeudessa muun muassa, koska se edistää oikeusvarmuutta, on esteenä myös sille, että tuomioistuin ottaa viran puolesta tutkittavakseen vastavaatimuksen.

Kuluttajansuojalain L. 141-4 §:ssä, josta on tullut R. 632-1 §, säädetään kuitenkin edellä mainitussa direktiivissä vahvistetun kuluttajansuojan tehokkuuden takaamiseksi, että tuomioistuin voi viran puolesta ottaa huomioon kaikki kyseisen lain säännökset sitä sovellettaessa syntyneissä riita-asioissa. Se jättää asianosaisten huomautukset kuultuaan viran puolesta soveltamatta ehtoa, jonka kohtuuttomuus ilmenee keskustelussa esiin tuoduista seikoista.

Viimeksi mainitun säännöksen mukaisesti Ranskan oikeudessa on katsottu, että tuomioistuin voi viran puolesta todeta, että luotonantaja on menettänyt oikeutensa periä sopimuksen mukaisia korkoja, vaikka kuluttaja ei olisikaan ottanut kantaa tähän seikkaan, osallistui kuluttaja asian käsittelyyn tai ei, kunhan kyseistä kysymystä on käsitelty kontradiktorisessa keskustelussa.

Ranskan lainsäädännössä vetoaminen sopimuksen pätemättömyyteen ei ole pelkästään luotonantajan esittämää velkomisvaatimusta vastaan esitettävä asiaperuste vaan itsenäinen vaatimuksensa.

Sen lisäksi, mitä edellä on todettu kyseisen vaatimuksen vanhentumisesta, on todettava, että se, että tuomioistuin toteaa sopimuksen pätemättömäksi tilanteessa, jossa kuluttaja ei ole esittänyt tällaista vaatimusta – riippumatta siitä, onko kuluttaja osallistunut asian käsittelyyn tuomioistuimessa vai ei – tai hyväksynyt sopimuksen toteamista pätemättömäksi, sen jälkeen, kun se on viran puolesta tuonut esiin sääntöjenvastaisuuden, jonka seuraamuksena on sopimuksen pätemättömyys, on omiaan loukkaamaan määräämisperiaatetta ja sekä yksilöiden että yhteiskunnan oikeusvarmuutta.

Toisaalta sovellettaessa tehokkuusperiaatetta, jolla pyritään yleisesti ehkäisemään elinkeinonharjoittajien sääntöjenvastaisia menettelytapoja, on otettava huomioon, että kuluttajat osallistuvat harvoin keskusteluun tuomioistuimissa, mistä ei kuitenkaan voida päätellä yksilötasolla, että kuluttaja hyväksyisi luotonantajan vaatimukset tai suostuisi siihen, että sopimus todetaan mahdollisesti pätemättömäksi.

Unionin tuomioistuimelle on siis esitettävä alla muotoillut kysymykset, jotka koskevat sitä, millaisin edellytyksin on turvattava tasapaino tehokkuus-, määräämis- ja oikeusvarmuuden periaatteiden välillä, kun on kyse siitä, voiko tuomioistuin todeta viran puolesta luottosopimuksen pätemättömäksi ilman, että kuluttaja on ottanut kantaa kyseiseen kysymykseen.

NÄILLÄ PERUSTEILLA

COUR D'APPEL DE PARIS,

[– –]

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan perusteella,

- esittää asiassa seuraavat ennakkoratkaisukysymykset Euroopan unionin tuomioistuimelle, joka käsittelee ne menettelyssä, johon asianosaiset voivat osallistua:

1. Kun otetaan huomioon oikeusvarmuuden periaate ja jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaate, onko direktiivin 2008/48/EY 23 artiklassa säädetty seuraamusten tehokkuutta koskeva periaate esteenä sille, että tuomioistuin ei voi viran puolesta ottaa huomioon kansallisen lain säännöstä,

joka perustuu kyseisen direktiivin 14 artiklassa säädettyyn ja jonka rikkomisen seuraamukseksi on kansallisessa oikeudessa säädetty sopimuksen pätemättömyys, kuluttajalle varatun viisivuotisen vanhentumisajan jälkeen, jonka päätyttyä kuluttaja ei enää voi kanteella tai vastavaatimuksena vaatia luottosopimuksen toteamista pätemättömäksi?

2. Kun otetaan huomioon oikeusvarmuuden periaate, jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaate ja määräämisperiaate, onko direktiivin 2008/48/EY 23 artiklassa säädetty seuraamusten tehokkuutta koskeva periaate esteenä sille, että tuomioistuin ei voi todeta luottosopimusta pätemättömäksi, kun se on viran puolesta tuonut esiin kansallisen säännöksen, joka perustuu kyseisen direktiivin 14 artiklassa säädettyyn, tilanteessa, jossa kuluttaja ei ole vaatinut tai edes hyväksynyt sopimuksen toteamista pätemättömäksi?

[--]

TYÖASIAKIRJA